

पठतु संस्कृतम्
कोविदः

जून १७, २०२३

पाठः १०

अङ्काः १००

1) अधो दत्तानां विग्रहवाक्यानां समस्तपदं समासनाम च लिखत । (२०)

- a. काश्याम् इति
- b. अधरं पर्वतस्य
- c. मात्रा सदृशी
- d. नगरस्य समीपम्
- e. नीलं च तत् गगनं च
- f. दोषाणाम् अभावः
- g. कर्पूरः इव गौरः
- h. चरणं कमलम् इव
- i. गुरोः पश्चात्
- j. ब्रह्माणं श्रितः

2) अधो दत्तानां समस्तपदानां विग्रहवाक्यं समासनाम च लिखत । (२०)

a. प्रतिक्षणम्

b. गुरुदेवः

c. त्रिभुवनम्

d. सप्ताहे

e. कृतभोजनः

f. सुजनः

g. अपटुः

h. शुभानना

i. हरिहरौ

j. कैलासाद्रिः

3) अधोनिर्दिष्टेषु पदेषु साधु पदं किं, णत्व-प्राप्त्यर्थं निमित्तं किं, णत्व-साधकाः अव्यवधायक-वर्णाः के, णत्वबाधकाः व्यवधायकवर्णाः च के इति लिखत ।

(१०)

		निमित्तम्	साधु	व्यवधायक/ अव्यवधायक-वर्णाः
	गुरुना गुरुणा	रेफः	गुरुणा	उ - अव्यवधायकः
1.	राघवेन राघवेण			
2.	मृडानी मृडाणी			
3.	सन्तोषेन सन्तोषेण			
4.	वरुणानी वरुणाणी			
5.	अभिषेचनम् अभिषेचणम्			

4) एकपदेन उत्तरं लिखत (१०)

- a. स्वयंवरविधेः अनन्तरं सर्वे कुत्र प्रस्थिताः ?
- b. आकाशमार्गे स्थिताः देवाः उत्सवं दृष्ट्वा कुत्र अगच्छन् ?
- c. देवलोकप्रयाणसमये का वीणावादनेन सर्वान् आनन्दयामास ?
- d. देवानां स्वर्गप्रयाणसमये मार्गे कः मिलितः ?
- e. कलिपुरुषस्य सैन्यसमूहे के आसन् ?
- f. कः स्ववचनैः वेदानां प्रामाण्यं, धर्मस्य आवश्यकताः च प्रतिपादितवान् ?
- g. कः चार्वाकं निन्दितवान् ?
- h. 'भैमी नलं वृतवती' इति वचनं श्रुत्वा कः अतीव क्रुद्धः अभवत् ?
- i. नलस्य देशे सर्वत्र कीदृशः प्रभावः आसीत् ?
- j. 'वेदाः अप्रमाणम्, शास्त्राणि निन्द्यानि' इति कः उक्तवान् ?

5) पदविवरणं (अन्त-लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि) लिखत । (५)

- a. वृणीष्व
- b. यशः
- c. अनुकम्पया
- d. वत्सहुतावशेषम्
- e. मयि

6) वाक्यं साधु / असाधु इति लिखत । (५)

- a. कर्मण सद्दशं पवित्रं वस्तु अन्य-किमपि नास्ति ।
- b. सूनृतां वाचं धेनुं इति उच्यते ।
- c. नलस्य दोषाणां प्रतीक्षां कुर्वन् कलिः नदीनीरे स्थितः ।
- d. हरिवंशचम्पूः वेङ्कटसूरिणा रचितम् ।
- e. 'सुधर्मा' दिनपत्रिका कर्णाटकराज्यस्य मैसूरुनगरात् आसीत् ।

7) परस्परसम्बद्धान् मेलयत (५)

a. सुबन्धुः	तिलकमन्जरी
b. बाणः	दशकुमारचरितम्
c. दण्डी	कादम्बरी
d. धनपालः	हर्षचरितम्
e. आख्यायिका	वासवदत्ता

8) उत्तरं लिखत (२ + ३ = ५)

- द्वयोः आधुनिक-संस्कृतसाहित्योः नामनि लिखत ।
तयोः रचयितारौ कौ ?
- णत्व-विषये अधिकृत्य ६-७ वाक्यानि लिखत ।

9) सूक्तेः अर्थः लिखत । (२)

योगिनः कर्म कुर्वन्ति सङ्गं त्यक्त्वात्मशुद्धये ।

10) सुभाषितस्यपदविभागम्, अन्वयरचनां, तात्पर्यं च लिखत । (३)

प्रणयो मरणान्तः स्यात् कोपस्तु क्षणभङ्गुरः ।

उपदेशो यथाकालं विद्वेषो न कदाचन ॥

11) श्लोकस्य पदविभागम्, अन्वयरचनां, तात्पर्यं च लिखत ए कस्य समस्तपदस्य विग्रहवाक्यं च लिखत ।(५)

सन्तानकामाय तथेति कामं राज्ञे प्रतिश्रुत्य पयस्विनी सा ।
दुग्ध्वा पयः पत्रपुटे मदीयं पुत्रोपभुङ्क्ष्वेति तमादिदेश ॥

12) संसन्दर्भं संस्कृतभाषया विवृणुत (३)

अहं पराधीनः, परसैन्ये स्थितः ।

13) अधोदत्त-ग्रन्थकारस्य परिचयं ४-५ वाक्यैः लिखत । (३)

बाणः

14) अधोदत्त-विषयमधिकृत्य ५-६ वाक्यैः लिखत । (४)

संस्कृतपत्रिकाः